

Charlie Chaplin 100 ár

Eitt hitt största flogvitið í filmsöguni

«Störsti maður í filmsöguni», siga allir sögumenn við ein munn um Charlie Chaplin. 16. apríl varð landastrokið, sum streym frá slummi til slummi heiðrað kring allan heim — á hundrað ára fæðingardeginum. Neyvan nakar annar listamaður í hesi öldinni hefur verið fyrri slíkum kærleika og slíkari evund, sum englendingurinn, Charlie Chaplin.

Tann káta samvitskan

Fransmaðurinn kallaði hann fransmann. Japanarinn kallaði hann japanara. Fyri börnin var hann tað æviga bakbeistið, meðan tann vanligi maðurinn metti hann at vera vinin og fyrmyndina, sum megnaði at lumpa tey stóru og sterku. Hann var sveimarinn, sum altíð leit að eftir tí vakra í einum hjóti og öndum heimi. Hann var tann káta samvitskan.

Hjá kvinnum appelleraði hann til móðurlýndi. Hjá freudianum personificeraði hann okkara «frustrasjonir», meðan samfelagsrevsaraðir hildu komedjur hansara vera mótmæli móti sosialum kreftum, hvørs endamáli var at knúsa individið.

Vakurleiki í øllum verki

Allur tann umfatandi lesnaður, sum er skrivaður um Charlie Chaplin, er rættiliga torførur. Hann sigur okkum nakað um filmkomikaranna umfatandi apell. Chaplin var nú eisini so heppin at koma inn í «filmverðina» tá hon var internasjonalt — í tí sokallaðu «stummfilmtíðini». Hann mátti menna sín «mimikk» og sína «pantomimos». Hann fór kropp sín sum ein garvður balletdansari og tað

Hæddarpunktini í framleiðsluni hjá Chaplin: «Pá aksel gevæ» frá fyrri heimskriggi, so fær hann ein alvarsaman tilbúð av «Gullfepuri» (1925) og verður «Pilgrimur», sum skiftir frá fangabúna til prestabúna (1923)

var ikki tað menniskjaliga fyrbrigdið ella tann kensla, hann ikki kundi sýna. Tað var vakurleiki í øllum, hann gjerdi, um hann skuldi tekkjast onkrum sprundi, ella hann datt eftir høvðinum í ein kóst.

A pall fyrstu ferð 5 ára gamal

Chaplin, blandaður við smaskemti og álvarsemi, við tryggum listarligum sansi, satiru við lyrikki, grovum beistagerðum og vøkrum dansi. Hann var eitt úrslit av blandaða undirhaldinum frá Victoriattíðini. Varð føddur í einari gyklarafamilju. Mamman endaði á sinnissjúkrahúsi, og slumdrongurinn, sum altíð var svangur, mátti upptráða á palli fyrstu ferð sum fimur ára gamal. Hann fór við einum undirhaldara á turne til USA í 1911, og í 1913 varð hann «stikin» inn í filmverðina. Spakuliga kom landastrokið til sjóndar: Eitt av aldarinnar mest elskaðu skapils-um.

Vildi ikki vera halgimenni

Um landastrokinu helt hann sjálvur: — Eitt miðalmenniskja, sum tað roknar seg sjálvt. Tann litli bowlarhatturin er ein roynd upp á at tykjast verdugur. Tann tætt-knepti frakkin og tann elegantu stavurin at tykjast finur, gløgur og abyrgdarfullur. Hann roynir at sýnast sum ein «verðinsmaður», men veit at hetta miseyðnaðst aloftast. Hetta veit hann so væl, at hann kann flenna at hesum, samstundis sum hann tekur synd í sær sjálvum. Men hann vildi ikki at myndin av honum skuldi vera nakað halgimenni, sum myndin kanska sjálf helt. Landastrokinu kundu

Beint aðrenn Chaplin, sum «Diktatorurinn» fer at dansa við globussinum. Aðrenn hetta var hann í ferð við «Modernaðar tíðir» (1936), meðan langfilmsgjøgnubrotið kom við «Smæni» (1923), har hann sæst við Jackie Coogan